

Hälsofrämjande möten i en personcentrerad vård

Vårdkultur och verksamhetskultur i samklang

Jörgen Herlofson

Leg läkare, psykiater, leg psykoterapeut
Akademiska sjukhuset, Uppsala

Bemöta

eller

Möta

?

Vårdplan

eller

Hälsoplan

?

Hälsofrämjande vård

En vård som förstår att omhändertagande är något annat än produktion, att kännedom är något annat än information och att ansvar över tid är något annat än ansvar i ögonblicket.

Vi patienter och anhöriga är levande själar med tankar, känslor och sinnen. Vi ser, hör, känner och agerar.

Det är just detta som skiljer vård från industri. Industrin hanterar döda råvaror som inte själva medverkar eller har synpunkter på processen.

Britt-Marie Ahrnell, Sjukhusläkaren feb 2014.

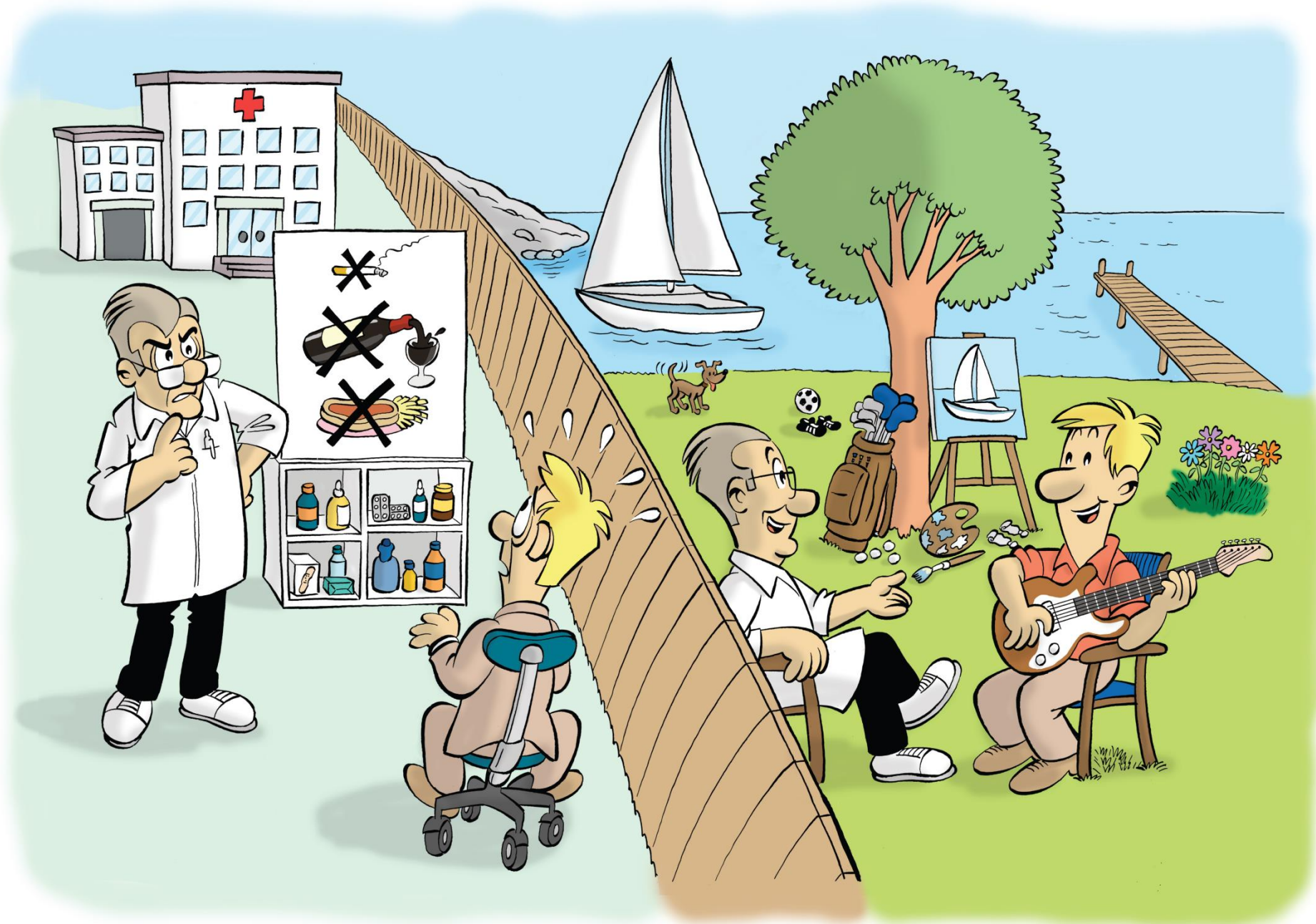
Sjukdomsinriktad vård – hälsofrämjande vård

Sjukdomsinriktad syn på vårdens utformning

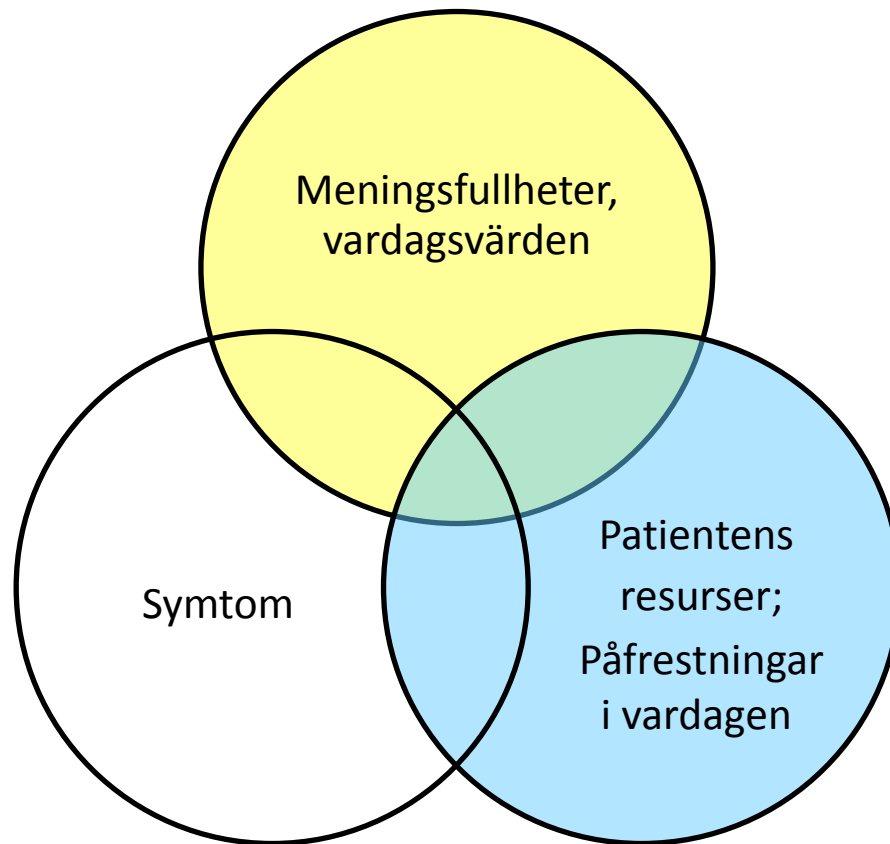
- Patienten söker hjälp.
- Vården utreder, behandlar och rehabiliterar sjukdomstillstånd.
- Apparatfel.

Hälsoinriktad syn på vårdens utformning

- Patienten konsulterar vården för att ta tag i sin situation och sitt liv.
- Vården erbjuder möjligheter till avlastning, stabilisering och återhämtning.
- Kris-/livsstilsperspektiv.

Den hälsofrämjande processens tre domäner

Balans mellan motsatser – en utmaning!

Kontroll genom styrning

och

Osäkerhet genom följsamhet

Vad krävs?

Ett språk som bär och förmedlar grundläggande värden

Respekt för människan genom att främja

Autonomi

Värdighet

Hopp

En hälsofrämjande vård bygger på både

Naturvetenskap

och

Humanvetenskap

Vad krävs av yrkespersonen?

- Omdömeskompetens
- Relations- och samverkanskompetens
- Problemlösningsskompetens
- Professionella kunskaper
- Kreativt tänkande

**Inskription i förtemplet hos oraklet i Delfi –
några ord av Greklands sju vise**

”Känn dig själv”

Några hinder på vägen

- Överenskommelser följs inte
- Missnöje
- Passivitet, negativism
- Dolda motiv
- Organisatoriska brister
- Kris, stress

Myter om personcentrerad vård

- Inget nytt, det här har vi alltid gjort
- Det är tids- och resurskrävande
- Ytterligare en börda för medarbetarna
- Flummigt – resultaten blir inte bättre

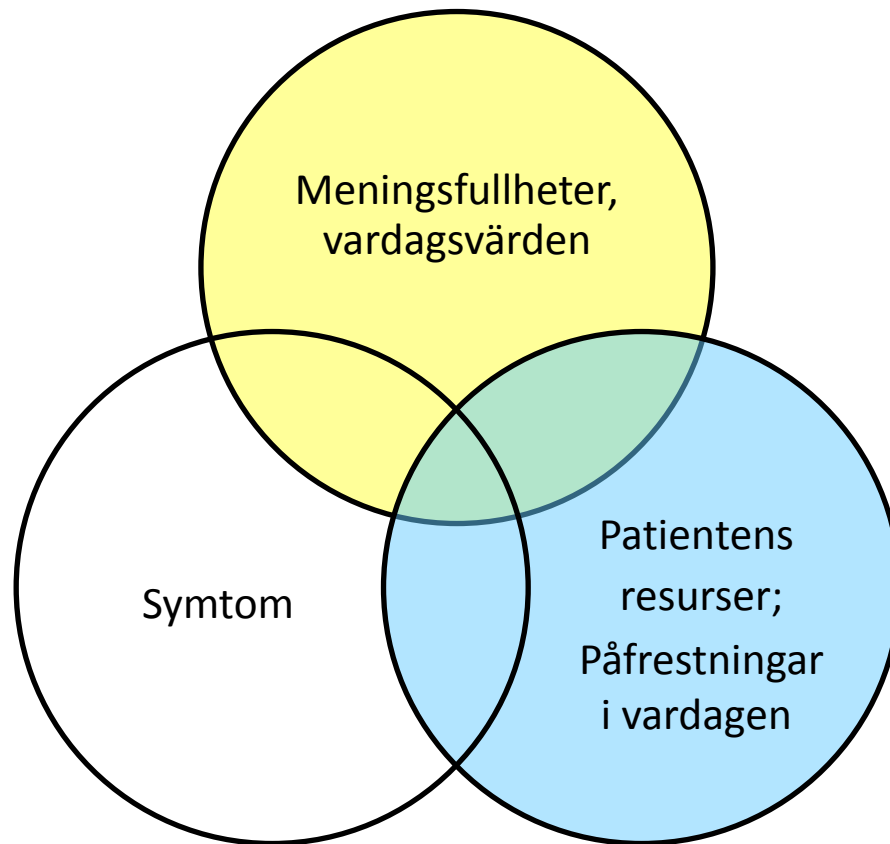
Vanliga konsekvenser av sådana svårigheter

- Vi går i kamp
- Vi går i försvar
- Negativa känslor tar över och styr vårt agerande
- Vi stressar och tappar tålamodet

Bygga bra grund från början för att skapa bra allians

- Tala *med* den andre, inte *till*
- Personen först, problemet sen
- Etablera en gemensam förståelse
- Skapa tydliga roller med tydliga uppgifter
- Gemensam överenskommelse
- Uppföljning

Den hälsofrämjande processens tre domäner

Tack för ordet!

Jörgen Herlofson

**Personcentrerad och hälsoinriktad vård
i stället för sjukdomsinriktad**

– ett paradigmskifte!